

Tandori Dezső

Első trió, új ezr., bef.

I.

(Füzi Lászlónak, Pintér Lajosnak: levelükért)

Gyakran elé, utána, gyakran elég, gyakran
utánag, hogy, sic. Én minden átfordul.
Ehhez kevesek már az idegen felcaplatások: más
lakónegyed, iskola, pad, telefonfülke, idegen
messzeség, bár a közelség volt idegen.
Most a kettő helyett kell megoldanod, nem
a kettővel (együtt).

Nem, hogy elmész, nem,
hogy maradsz. Agyonjártad a lábad egészségesen,
most betege(se)n kíméled.
A beteg bokától megfájdulnak az egészséges
lábreszek. Ez lelkileg hogyan van? Vagy
nincs, hogy lelkileg.
Botnak használod csak a lábat, nem is a te
lábad, és a te lábad további részei fájnak.

Leelemezve, ronda szó, nyomban
eltűnnek a túlzó, zavaró – másokat végül
csak zavaró – fájdalmak. Mit fáj neki? Ne fájjon. Fáj
nekem, ha fáj neki. Elmúlnak-nem-is-émlékszem-hogy-ezek.

II.

(Megjárom, hogy ne járd meg. Becsületkritériumok)

Elmúltak a kilométerek Dublinban,
elmúlik a nagyon jelenvaló avval hogy nem igaz.
Agyontagolás helyett egybefolynak
különfélék. A kilencven-mérföldek
(Dublin) a láb bot tartásában végződnek. De:
ez hiába volt (hiába van, lesz: nem volt),
vagy nincs (hiába, hogy volt),
és van (!), hiába, hogy nincs.
Elvesznek a hátracsapott megszorítások,
ha őszinte vagy magadhoz.
Az isten pofozza meg őket, mondta anyám.
majd megjön Rédéről, mondta nagyanyám.
(Kocsmáros nagyapámról, ha bepíált. Sokáig
Kecskeméten lakott, Mátészalkán halt meg.)
Anyám rá nem mondta, az isten pofozza meg.
Anyám, mondta: felkapta, mint tyúk a taknyot.

A porból ezek a higanyos futások
kis göböcsökként már nem kíváncsoznak a tenyérbe.
A finomabb mértelegelés kora lejár.
A durvább mértelegelések finomsága nem a visszavonás,
a mérték megtalálása más valami.

És ne firtassuk, valamik közt-e.

III.

(Politba fülő; polittasodás)

Mily megható szekvenciák (sorok),
ahogy Eliot tördeli a vallásos szöveget,
kisebbségi–

nk, van, hogy mi csak a bokánk tördeljük Dublin után
(vallásos város, ha kell, elioti – vagy joyce-i – szellemű).
Nem jutalom, ami a lejárt kilométerekre jön.
Bot járatás, még mindig nagy szerencse.
Hogy nem lesz egy a lég meg a bokarózsa: a csont
nem törte át a bőrt.

Amíg nem lesz egy a belső rózsa – fehér, vörös – és a
lég, amíg a csont a bőrön át nem tör, minden
fordulat lehazudható, végül
a bot járással,
az elnyelt fájásokkal,
hogy semmi épség nem kötelező, e
tudattal,
még mindig szabad vagy.

Elefántgyűrődések istenlépcsein, folyók
vörös-ekker fordulatain és kiserdön
(megannyi szilajfán)
átlábalhatsz. Álldogálhatsz latolva,
mily írószerszámot végy. Nem köt ágyhoz új ezred.
Egyszer, nagyapám unokáját, a Forradalmi
Ezred bevitt a Róbertre. Ne. Kijöttem: egy történelmi
fordulat volt, a taxis mondta: valami Gorba-
csov az orosz elnök. Ekkora forduló az új ezerév nem volt. Ave.

A körbeérő kör

„Csak mint a körbeérő kör” – valaki ezt mondja, hallom –
„nem az, hogy
nem tudok senkivel semmit megbeszélni, az túlzás, de
az se, hogy valamit senkivel se tudok
megbeszélni, mert annyira senkivel se”
– és mondja: „a körbeérő kör, ugye” –, „hogy az
akkor már, megérted, akkor
az” – mondja: „mint a körbeérő kör” – „nincs is, annyira
nincs kivel megbeszélni. Vagy hülyéssel beszéled meg,
normálisakkal” – és azt mondja: „ez a körbe-
érő kör” – „normálisakkal” – ismétli –, „igen, az van,
hogy normális témára tértek rá, és nincs mit megbe-
szélni ilyesmit, meg lehetne, de mert normálisan
beszéltek, nincs mit megbeszélni, ilyet,
még azt is érezheted,
hogy te nagyon jól vagy, általuk,
akikkel nem kell megbeszélned, amit a hülyéssel,
vagy egyszerűen nem is az idegenekkel, de akiknek
ez idegen, nem tudsz megbeszélni, tehát nincs
az se, hogy hülyék, az sincs, hogy idegenek, nekik
egyszerűen idegen ez, és ezer okuk
lehet rá, van rá akárhány okuk, hogy azt mondják: csak
túlhajtottad, el vagy fáradva épp,
majd visszatér érdeklődésed, újra tudsz menni északnak,
délnek, nyugatnak, keletnek a városban, a kömyéken, majd
a tavasz visszahozza, és majd újra vonatra szállsz, repülőre
mondják, de te tudod, nem, nem, ezt nem értik, ezt úgyis
hiába mondod: maximum a meghalást ilyennek választottad”, mondja.

A kör visszája

„S nem az, hogy a meghalást választottad, csak ilyennek
választottad a meghalást” – mondja –, „a körbeérő
kör, igazat lehet mondani ezzel,
nem is létezik, miközben
képtelenség, vagy adagolod magadnak,
igenis fontos célja van, hogy
kinézel a vonaton a dögunalomba,
már csaknem egész nap, nemcsak fekvő
testhelyzetben van ez: a dög–

unalomba a dögunalomból, abból, hogy
dögunalom, hogy ott vagy, és“ – mondja – „persze,
beszélisz, élnék is vagy akár, ha
erre esély van, csábítás, kényszer
hozza ezt, a kör elkezd
visszafelé forogni, de önmagában ér akkor is.
Nem fogja a tavasz visszahozni, és nincs az
– megannyi részletkérdés – „(már félbe se hagyja),
„hogy ezek miféle gondolatok,
kinek kellene és nem kellene,
rendhagyónak vagy mulandónak találják-
-e, és hogy kik találják: semmi
nem hozza vissza, ami ennek előtte volt abban,
amiben és amiből ez áll és van. A meghalás
valamijét így választotta veled valami, nem te
csinálisz, a csinálás tezik, de ez egy elmúlt kor stílusa,
csak mégis, a beszélés tezik, az írás tezik, és ha mindez
– nem a neveivel – csikorog, még te kapsz az egészért, torzra.

Per tangentem

S a végtelenbe futó érintés: egy tangens
a körhöz, mely hirtelen mint negatív varázskört
széttünteti azt: mi is volt ez? Mert ahogy hazatérve a Lánc-
hídon fölveszed, jó, kabalából, de föl, a kis elhullajtott
fenyőgallyat, s pár lépés után töprengsz valamelyest,
még egy külön lehullt ágát magadhoz vedd-e, ott hagyhatod-
-e „árvány, magányosan“, aztán egy szál jégtáblának lengetsz
a nagyobbikkal, a kisebb kikukucska táskából, a bor mellől,
melyet szia-szia töltöttek neked a Kálmán utcában,
sietned is kell, hugyoznod is kell, leérve, egyesével
véve a fokokat az oroszlanos lépcsőnél – ahol Szpérót,
madarad lelted huszonkét és fél éve! –, integetve a bicik-
listáknak a kis alagútban, nézve a teherautókat az Alsó-Rakpart
szutykában, kék fedelű, hófehér kannát (királykékek, Schalke
04, arra gondolva, a Schalkének talán jobban fog menni
a Bundesliga tavaszi idényében), aztán a kutyás ismerősöket
látod, és ha mindent unisz is „halálosan“ (Hamlet-kötet: „megül
halálosan“), e halálos megülés „megülő, mögüle“ neki, azért
annyi mindenre nézel ki, annyi minden néz rád; ezt
nem tagadhatod el, ezt a Fűzi Lacinak és a Pintér
Lajosnak is el kell mondanod ciklusod negyedik részének
végén. Maradjunk épp ennyiben; hogy azért sok minden van.
(Egy pontosvessző pontos kihelyezése a puszta vessző helyett.)
És van miből meglátni, mi lesz. Világöntés: mint ólomöntés:
bokáig (beteg-bokáig) koszban és azt-el-nem-mondhatni-meddig
unottan: neki fogsz vágni ma is, és Bécsset nem mondod le, per tangá,
és nem maximalizálod semmi „követelésed“, az még nem az, hogy
hagyod, hogy ki legyen veled ... szúrva? Minden per tangentem! Csak
érintőleges. És az érintkezés, valamennyire – egyelőre zajlik.
A jég, lásd J. A., per tangentem, satöbbi. Tangurás öregúr! Tangás